

Geviş Getirenlerde

Kıl Yumakları

23-29 Kasım 2018

HAYVAN VE
SAĞLIK

Tahir
YAVUZ

Veteriner Hekim
Atafen A.Ş. Kurucu
Ortak

tahir@atafen.com.tr - Fax: (0232) 877 20 43

Geviş getiren hayvanların iškembelerinde veya midelerinde bazen taşlaşmış kıl yumakları oluşur ve ölüme sebep olabilir. Bu kıl yumaklarına "bezoar" adı verilmektedir.

Bazen bu tüy ve kıl yumakları kalitesiz kaba yem artıklarıyla birlikte olabileceği gibi, süt pıhtısı veya ağızdan verilen ilaçların taşlaşmış hali olarak da karşımıza çıkarlar.

Gençlerde daha çok görülen bir durumdur. Bu yumaklar ya ön midelerin birbirine geçiş yerlerinde, ya da midede (abomasum) tıkanıklıklara sebep olurlar. Böyle durumlarda dışkının kuru ve sert olması, kabızlık, durgunluk, iştahsızlık, karın bölgesinde aşırı gerginlik, sancı, karın şişkinliği, halsizlik, zayıflama, kusma belirtileri görülür. Ancak bu belirtilerin çoğunluğu genel belirtiler olup, tüy yumaklarının teşhisi için özel belirtiler değildir.

Eğer daha önce kabızlık tedavisi yapılmış ve sonuç alınamamış vakalar varsa yün yumakları (tüy yumakları) akla gelebilir.

Koyun sürülerinde tüy çekme (yün yolma, yün yeme) varsa, bazı koyunlarda yer yer tüysüz bölgeler varsa yumaklaşma olabileceğinden şüphelenilmelidir.

Uyuz ve bit gibi parazitler dolayısıyla aşırı yalanma, kaşınma ya da yukarıda sözü edilen, tüy çekme kıl yumaklarında sebep olabilir. Besleme ve barınma koşullarındaki hatalar tüy yumaklarının sebepleri arasındadır.

Kalitesiz kaba yemler, iškembedeki yararlı bakterilerin azalması ve stres kıl yumaklarının oluşmasına zemin hazırlar.

Mineral eksikliklerinin, özellikle çinko noksanlığı ve çinkonun emilimini önleyen etmenlerin tüy çekmeye neden olduğu, bunun da yün yumaklarına yol açabileceği belirtilmektedir. Fakat gerçek sebebin stres, sıkışık, kalabalık barınaklar, normal ortamlarının dışındaki koşullar olduğu daha uygun bir açıklamadır. Çinko ve diğer mineral noksanlıklarının hiç olmaması sağlanmalıdır. Problem oluştuğundan sonraki çinko takviyeleri çoğunlukla olumlu sonuç vermez. Çünkü; yün yolma sürü içerisinde kötü bir alışkanlık olarak yayılır. Tüy yumaklarının teşhisi klinik olarak zordur. Yumaklar genellikle mezbalarda kesim sonrası veya hayvan ölürse otopside ortaya çıkar.

Önceden teşhis edilebilirse tedavi cerrahi yolla yapılabilir. Yumakları operasyon ile almak mümkündür. Tedavide aşırı su kaybını gidermeye yönelik damar içi sıvı tedavisi, yangı gidericiler, bağırsak çalıştıran ilaçlar denenebilir. Çoğunlukla vaka hayvanın kaybı ile sonuçlanır. Konu her zamanki gibi sürü yönetimindeki temel ilkeler ile önlenebilecek niteliktedir. Parazit mücadelesi, besleme hatalarının önlenmesi, stres oluşturan faktörlerden, kalabalık, sıkışık barınaklardan uzak durulması, iyi gözlem yapılması şarttır. Mineral eksikliklerinin ortaya çıkmayacağı şekilde takviyeler gereklidir. Kaba yem kalitesinin bu konudaki önemi akılda tutulmalıdır.